

Noodzaak én valkuil

FOTO: OPLUS66 FOTOGRAFIE

CÉCILE POVEL, ONDERZOEKER WAGENINGEN UNIVERSITEIT
LID NEDERLANDSE ACADEMIE VAN VOEDINGSWETENSCHAPPEN

Een wetenschappelijk advies wordt door velen gegeven, gevraagd of ongevraagd. Maar hoe bepaal je nu of een wetenschappelijk advies van goede of slechte kwaliteit is? Welke voorwaarden moet je stellen?

Tijdens een afstudeerproject voedselrecht heb ik een aantal voorwaarden gedestilleerd. Eén van deze voorwaarden was dat het wetenschappelijk advies gegeven moet worden door men-

sen die kennis van zaken hebben. Een andere voorwaarde was dat het advies onafhankelijk moest zijn. Er zou dus geen sprake mogen zijn van belangenverstremming.

Later toen ik tijdens mijn MSc en PhD zelf de natuurwetenschappen ging bedrijven ontdekte ik dat 'kennis van zaken hebben' en 'onafhankelijk zijn' een weerbarstige combinatie vormen. De meeste wetenschappers houden zich lange tijd – 10, 20 misschien zelfs 30 jaar – bezig met één onderwerp. Hierdoor hebben ze 'kennis van zaken'. Een neveneffect van deze lange wetenschappelijke verdieping is dat sommige wetenschappers een soort tunnelvisie ontwikkelen. Ze blijven bijvoorbeeld hangen in een hypothese die ze zelf 10 jaar geleden hebben geïntroduceerd en staan niet meer open voor de nieuwste inzichten. Raar is dit niet. Want geef toe, een draai maken in je standpunt betekent vaak toegeven dat je 10 jaar lang fout zat. Gevolg is wel dat een aantal topwetenschappers niet meer volledig open en onafhankelijk is.

Een patstelling dus, wetenschappelijke verdieping is enerzijds nodig om expertise te verkrijgen, maar vormt anderzijds een bedreiging voor onafhanke-

lijkheid. Gedesillusionneerd?

De oplossing kan simpel zijn. Vorm een team van experts, het liefst met tegenovergestelde meningen en vraagt dit team op democratische wijze een advies te formuleren. Vernieuwend is dit idee niet, de gezondheidsraad werkt al jaren zo. Wel is het opvallend dat de media veel aandacht besteedt aan uitlatingen van individuele wetenschappers, vaak zelfs gebaseerd op één enkele studie. Houd dit in gedachten bij het lezen van de volgende krant!